

VALTUUSKUNTA-ALOITTEET 2023

Poliittiset aloitteet

1. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Sukupuoliikiintiöstä luovuttava luottamuspaikkajaossa. 3
2. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Aurinkovoimaloiden rakentaminen mahdollistettava voimalinjojen alle 3
3. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Maatalouden investointitukien hyväksyttävät yksikkökustannukset nykypäivän hintatason mukaisiksi 4
4. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lannoitelakiin fosforitasot ylemmäksi ja karjanlantapoikkeus pysyväksi lain kirjaukseksi 4
5. Kainuun Keskustanuoret: Nato-maiden sitouduttava 2%:n puolustusmenoihin BKT:sta 5
6. Kainuun Keskustanuoret: Särkylääkkeiden myynnin pysyttävä apteekeissa 5
7. Kainuun Keskustanuoret: Kainuuseen oma yliopisto 6
8. Satakunnan Keskustanuoret: Satakunnan oma yliopisto 7
9. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Yleinen B-ajokortin teoriaopetus osaksi toisen asteen opetussuunnitelmaan 8
10. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: B-ajokortti kaikille 17-vuotiaille ilman erityislupaa ja matkustajarajoitusta 8
11. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ehkäisy tuotteet verovapaaksi 9
12. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Inklusiivisempaa seksuaalikasvatusta yläkoululaisille 10
13. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaiseen kuntaan matalan kynnyksen mielenterveyspiste 10
14. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisella Suomen kunnallisella nuorisovaltuustolla tai vastaavalla kunnallisella vaikuttajaryhmällä tulee olla suora aloiteoikeus kunnanvaltuuston kokouksiin 10
15. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisella Suomen kunnallisella nuorisovaltuustolla tai vastaavalla kunnallisella vaikuttajaryhmällä tulee olla edustus kunnan kolmessa suurimmassa lautakunnassa puhe- ja läsnäolo-oikeudella 11
16. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisen Suomen oppilaitoksen tulee jakaa ilmaisia kuukautissuojia 12
17. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kuukautistuotteet verovapaiksi 12

18. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Karenssiaika pois ylioppilastutkinnon suorittaneilta	13
19. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ylioppilaskirjoituksista on luovuttava	13
20. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kesätöitä matalalla kynnyksellä alaikäisille.....	14
21. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Norppaystävällisen rysän kehittämistä on tuettava	15
22. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen raideleveys muutettava vastaamaan eurooppalaista raideleveyttä.....	16
23. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Yritysverotuksessa on siirryttävä Viron malliin.....	16
24. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Tasausvarauksen ylärajaa korotettava!	17
25. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Palkka-avoimuus työpaikoille	18
26. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Suomeen tarvitaan enemmän kuntia.....	19
27. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Ei Turun tunnin junalle	20
28. Etelä-Savon Keskustanuoret: Nopeasti oppiville saatava haastavampaa opetusta peruskoulussa.....	21
29. Etelä-Savon Keskustanuoret: Äänestäminen vaaleissa mahdollistettava netissä	21
30. Etelä-Savon Keskustanuoret: Kellojen siirtämisestä luovuttava.....	22
31. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Korkeakoulutus turvattava jokaiselle siitä haaveilevalle nuorelle	22
32. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Tukea yrittäjille - Ravintolaruuan arvonlisäveroa alemmaksi.....	23
33. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Presidentinvaaliin siirtoäänivaalitapa toisen kierroksen tilalle	24
34. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Samanaikaisia luottamustehtäviä rajoitettava	25
35. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Promillerajat polkupyörille ja sähköpotkulaudoille.....	26
36. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kypärän käyttö pakolliseksi	27
37. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Jokaisesta vaalipiiristä valittava yhtä monta kansanedustajaa	28

1. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Sukupuolikiintiöstä luovuttava luottamuspaikkajaossa

Tasa-arvon pitäisi nykyään olla automaatio eikä prosenteilla kiintiöity tekijä. Tällä hetkellä luottamuspaikkoja jaettaessa 60-40 jakoperiaate vaikeuttaa toimivien ja osaamiseen pohjautuvien toimielinten muodostamista. Siitä syystä sukupuolikiintiö olisi poistettava.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Luottamuspaikkajaon sukupuolikiintiö ei huomio sukupuolten moninaisuutta ja täten ei edistä yhdenvertaisuutta. Keskustanuoret vaatii kuitenkin kiintiöiden tilalle raportointivelvollisuutta ja kehitystoimenpiteitä organisaatioille siitä, miten sukupuolten tasa-arvoa on edistetty ja miten se toteutuu luottamuspaikkajaossa.

2. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Aurinkovoimaloiden rakentaminen mahdollistettava voimalinjojen alle

Aurinkovoimaloita tulisi saada rakentaa voimalinjojen alle. Tällä hetkellä voimalinjojen alla oleva kaistale on täysin vailla hyötykäyttöä. Voimalinjat muodostavat valmiit käytävät, jonne aurinkovoimala olisi helppo pystyttää. Tällä hetkellä vanhat turvesuot toimivat suurimmaksi osaksi aurinkovoimaloiden alustoina. Turvesuot kuitenkin voisivat toimia myös hiilinieluinä toisin kuin voimalinjojen alla olevat maa-alueet, joiden käyttömahdollisuudet ovat rajattuja.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Aurinkovoimaloiden rakentamisessa voimalinjojen alle on joitakin haasteita. Suurin osa niistä liittyy kantaverkon kunnossapitotöihin, jolloin työkoneilla pitäisi päästä voimalinjojen alle. Johtoaukealle sijoittuvat toiminnot eivät saa estää tai hankaloittaa voimajohtorakenteiden, kuten pylväiden, harusten tai johtimien, uusimista tai kunnossapitoa. Lisäksi voimajohdon ukkosjohtimiin kertyvä lumi tai jää sekä huurrekuormien pudotukset saattavat aiheuttaa vaaraa johtoaukealla oleville rakenteille. Alle sijoitettavat paneelit muodostavat tälle haasteita.

Lisäksi ratkaistavana on omistusoikeudellisia haasteita. Fingrid omistaa ainoastaan oikeuden käyttää johtoaluetta, mutta omistusoikeus alla olevasta maa-alueesta on edelleen maanomistajalla itsellään. Käyttöoikeus kuitenkin asettaa kiinteistön omistajalle selkeitä rajoituksia.

Keskustanuoret näkee aurinkovoimaloiden sijoittamisen linjojen alle järkevänä maankäyttönä ja tavoiteltavana lopputulemana. Tunnistamme kuitenkin nykyisellään toimiin kohdistuvat haasteet. Yrittäjiä tulee kuitenkin tukea siinä, että ongelmat saadaan ratkaistua osapuolia tyydyttävällä tavalla.

3. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Maatalouden investointitukien hyväksyttävät yksikkökustannukset nykypäivän hintatason mukaisiksi

Tällä hetkellä investointitukien hyväksyttävät yksikkökustannukset laahaavat nykyisen hintatason perässä. Omavaraisuutemme tarvitsee jatkossakin toimivia maataloja, joissa kiinnitetään huomiota eläinten hyvinvointiin ja ympäristön tilaan. Tämä vaatii sen, että maanviljelijällä on mahdollisuus tehdä investointeja ja parannuksia esimerkiksi omiin tuotantorakennuksiinsa. Investointitukien kanssa hyväksyttävät yksikkökustannukset eivät ole kohonneet samanaikaisesti kohonneen hintatason kanssa, jolloin investointia ei ole mahdollisuus tukien puitteissa tehdä. Pitää olla realistinen mahdollisuus rakentaa uusia tuotantorakennuksia tai tehdä muita tuotantoa parantavia investointeja, jolloin yksikkökustannukset on nostettava investointituissa kohonnutta hintatasoa vastaaviksi.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Investointituet eivät ole pitkässä juoksussa kohdentuneet maatalousyrittäjille, vaan ne ovat siirtyneet koneiden ja laitteistojen hintoihin. Tämä aiheuttaa kierteen, jossa tukikustannukset kasvavat, mutta tuottajien ongelmaa ei saada poistettua. Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa esitetyn huolen maatalouden kannattavuudesta. On tärkeää etsiä vaihtoehtoisia väyliä tukea yrittäjää niin, että investoitu raha kohdentuu mahdollisimman täysimääräisesti tuen kohteelle. Yksi mahdollinen väylä löytyy alan verotuksen käytännöistä. Lisäksi nykyisen maataloustukijärjestelmän kohdentuvuutta ja tehokkuutta tulee kyetä tarkastelemaan nykyistä paremmin.

4. Etelä-Pohjanmaan Keskustanuoret: Lannoitelakiin fosforitasot ylemmäksi ja karjanlantapoikkeus pysyväksi lain kirjaukseksi

Lannoitelakiin tulisi kirjata fosforitasot korkeammalle tasolle. Tämänhetkiset fosforitasot köyhdyttävät maata. Korkeimpien fosforiluokkien maa-aloissa fosfori saattaa olla sitoutunut maahan lujasti, eikä siksi ole kasville käyttökelpoisessa muodossa. Kohottamalla lannoitelain fosforitasoja luodaan edellytykset paremman kauppakelpoisen sadon varmistamiseksi. Samalla karjanlantapoikkeus tulisi saattaa lakiin pysyväksi kirjaukseksi. Karjanlantaa voidaan käyttää lannoitteena poikkeuksen myötä myös sellaisilla maa-aloilla, joilla on korkea fosforitaso ja tämä tulisi saattaa pysyväksi kirjaukseksi lakiin.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Fosfori on globaalisti vähenevä luonnonvara ja sen saatavuus on pian ongelma. Maailman fosforivarantojen rajallisuus on saanut EU:n ottamaan raakaosfaatin kriittisten raaka-aineiden listalle. Fosforin lisääminen peltoviljelyssä ei nosta satotasoa lineaarisesti, vaan tietyn pisteen jälkeen vaikutus satotasaan heikkenee. Ylimääräinen fosfori, jota kasvi ei kykene käyttämään ohjautuu pohjaveteen ja voi aiheuttaa järvien ja merien rehevöitymistä.

Orgaanisten lannoitteiden käyttämiseen tulee kannustaa. Karjanlantapoikkeus toimii yhtenä keinoista, mutta sen osalta on tärkeää tunnistaa erot eri eläinlajien lantojen välillä.

5. Kainuun Keskustanuoret: Nato-maiden sitouduttava 2%:n puolustusmenoihin BKT:sta

Keskustanuorten Kainuun piiri vaatii, että puolustusliitto Naton kaikki jäsenmaat sitoutuvat 2%:n puolustusmenoihin maan bruttokansantuotteesta.

Suomi on hiljattain hyväksytty puolustusliitto Naton jäseneksi. Suomen puolustusorganisaatiota on ihailtu ja kunnioitettu Natossa ja kansainvälisesti jo pitkään.

Yksi Nato-jäsenyyden edellytyksistä on, että jäsenmaa käyttää 2% bruttokansantuotteesta puolustukseen. Tähän Suomi tällä hetkellä ylittää F-35-hävittäjähankintojen ansiosta. Puolustukseen on luvassa lisää investointeja mm. Maavoimien kalustouudistuksiin, joka pitää puolustusmenoja 2%:ssa. Normaalioloissa Suomen puolustusmenot ovat 1,96%, johon lisättyä mm. Rajavartiolaitoksen menot ja Ulkoministeriön osuudet sotilaalliseen kriisinhallintaan, täytyy Suomen osuus 2%:sta.

Tällä hetkellä Naton jäsenmaista vain 7 ylittää 2%:n tavoitteeseen. Naton puolustuskyvyn kestävyuden kannalta on tärkeää, että kaikki jäsenmaat ylittävät yleiseen menotavoitteeseen. Puolustusliiton talous rakentuu jäsenmaiden panostukseen.

Muuttuneessa turvallisuusympäristössä ja puolustusliiton laajentuessa on tärkeää, että puolustukseen panostetaan korkealla tasolla. Yhteinen puolustus tarvitsee panostusta kaikilta. Investointi puolustukseen on investointi turvalliseen yhteiskuntaan ja entistä vahvempaan ja valmiimpaan puolustukseen.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Toimivan puolustuksen kannalta oleellisinta ei ole käytetyn rahan kokonaismäärä, vaan sen käyttötavat. Jäsenmaat ovat hyvin erilaisia ja siksi tarvitaan joustavuutta. Esimerkiksi Islannilla ei ole asevoimia ollenkaan.

Keskustanuoret näkee 2 % puolustusmenojen osuuden BKT:sta hyvänä tavoitteena, mutta ei pakollisena rajana. On tärkeää mitata rahojen käytön tehokkuutta, suorituskykytavoitteiden täyttymistä, sekä yhteisiin operaatioihin osallistumista.

6. Kainuun Keskustanuoret: Särkylääkkeiden myynnin pysyttävä apteekeissa

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että särkylääkkeiden myynnin on pysyttävä apteekeissa. Särkylääkkeiden myynnin sallimista päivittäistavarakaupoissa on viime aikoina väläytelty. Lääkeneuvonnan toteutuminen olisi niissä kuitenkin epävarmaa. Olisiko farmaseuttisen koulutuksen omaavia töissä päivittäistavarakaupoissa antamassa lääkeneuvontaa vai jäisikö lääkkeiden ohjeistuksen hankkiminen asiakkaan itsensä varaan?

Monet lääkkeet aiheuttavat haittavaikutuksia ja niillä on yhteisvaikutuksia toisten lääkkeiden kanssa. Asiakkaan tulisi olla tietoinen näistä, jotta hän voisi ottaa yhteyttä terveydenhuoltoon

haittojen jatkuessa sekä olla käyttämättä lääkkeitä, jotka aiheuttavat yhteisvaikutuksia eli vaikuttavat toisen lääkkeen tehoon heikentävästi tai voimistavasti.

Ruotsissa parasetamolivalmisteiden myynti jouduttiin siirtämään kaupoista takaisin apteekkeihin, koska parasetamolimyrkytykset lisääntyivät. Osa myrkytyksistä olisi luultavasti voitu välttää oikean annoksen neuvonnalla ja haittavaikutuksista kertomalla.

Särkylääkkeiden myynnin siirtämistä kauppoihin perustellaan esimerkiksi sillä, että niitä on helpompi saada kaupasta, kun kaupat ovat pidempään auki kuin apteekit. Kuitenkin verkkoapteekit ja palvelupisteet täydentävät apteekkien aukioloaikoja ja monien kauppojen yhteydessä tai läheisyydessä on apteekki.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kokee, että särkylääkkeiden myynnin on pysyttävä apteekeissa lääketurvallisuuden takaamiseksi sekä väärinkäyttöjen ehkäisemiseksi. Apteekkien perustamisen helpottamista on kuitenkin selvítettävä, jotta apteekit ovat saavutettavissa myös pienemmillä paikkakunnilla.

7. Kainuun Keskustanuoret: Kainuuseen oma yliopisto

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että mahdollinen tuleva yliopisto perustetaan Kainuuseen. Kainuun pitkät välimatkat ovat loistava mahdollisuus digitaalisia yhteyksiä hyödyntävälle yliopistolle, ja pohjaa sille antaa jo oma yliopistokeskus Kajaanissa. Se, että Kajaanin opettajakoulutus sai 80 aloituspaikkaa on ensiaskel, mutta emme voi siihen itsessään tyytyä. Opettajakoulutuksen myötä seuraava luonnollinen askel olisi Kainuun yliopiston perustaminen ja uusien koulutusalojen lisääminen.

Kainuusta katsottuna yliopistot sijaitsevat kaukana, joten olisi myös alueellisen tasa-arvon näkökulmasta oikeus ja kohtuus, että Kainuu saa oman yliopistonsa. Yliopisto Kainuussa olisi myös aluepoliittisesti tärkeä. Tällä hetkellä vain 3 % muualla yliopistoissa opiskelevista palaa takaisin maakuntaan. Vertailun vuoksi Kainuussa ammattikorkeakoulun käynneistä kuitenkin noin 50–60 % jää työskentelemään alueelle. Kainuuseen tarvitaan korkeasti koulutettuja ihmisiä töihin, joista on tällä hetkellä huutava pula. On kestävämpää, jos tulevaisuuden osaajat katoavat maakunnasta juuri ennen työllistymismahdollisuuksia.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Uusien yliopistojen perustaminen on todella mittava ja kallis hanke. Korkeakouluilla on tärkeä rooli myös aluekehityksessä. Kajaanissa ammattikorkeakoulu tarjoaa jatkossakin laadukasta opetusta.

Yliopistokoulutuksen saavutettavuudesta huolehtiminen ei edellytä välttämättömästi oman erillisen yliopiston perustamista, sillä alueellisesta koulutustarjonnasta voidaan huolehtia myös filiaalien avulla. Kevään aikana myös Kajaanin yliopistokeskukseen saatiin positiivisia uutisia varhaiskasvatuksen alan aloituspaikkojen muodossa. Keskustanuoret suhtautuu

avoimesti mahdollisuuteen laajentaa aloituspaikkoja tulevaisuudessa myös esimerkiksi luokanopettajakoulutuksen osalta.

Jatkossa yliopistokoulutuksessa on tarjottava aidosti mahdollisuus suorittaa opintoja myös monimuotoisesti ja etänä. Tällöin opiskelu olisi mahdollista ajasta, paikasta ja elämäntilanteesta riippumatta. Tämä helpottaisi myös opiskelua harvaan asutuilla alueilla.

Keskustanuorten mielestä on tärkeää, että jatkossakin jokaisessa maakunnassa on toimiva korkeakoulu.

8. Satakunnan Keskustanuoret: Satakunnan oma yliopisto

Satakunnan Keskustanuoret esittävät, että Satakuntaan perustetaan oma yliopisto. Satakunnassa olisi jo valmiiksi yliopistotason koulutusta Porin yliopistokeskuksen ja Rauman opettajankoulutuslaitoksen myötä. Kyseiset yksiköt ovat Turun ja Tampereen yliopistojen hallinnoitavana, joka johtaa siihen, että ne ovat usein lakkautusuhan alla, kun emoyliopistot hakevat mielivaltaisia säästöjä. Siksi Satakunta tarvitsee itsenäisesti hallinnoitavan yliopiston, jossa ymmärretään, miten tärkeää yliopistotason koulutus maakunnallemme on.

Satakunnassa vallitsee useilla aloilla suuri työvoimapula ja erityisesti korkeasti koulutetuista on pulaa. Itsenäisessä Satakunnan yliopistossa pystyttäisiin vastaamaan työvoimapulaan, sillä vain satakuntalaiset tietävät parhaiten millaisia osaajia maakunnassamme tarvitaan.

Yliopistot lisäävät myös alueiden elinvoimaa, kuten hyvin tiedämme. Satakunnan pääkaupunki Pori on taantunut joka suhteessa verrattuna kaupunkeihin, joissa oma yliopisto on. Satakunnalle on kriittistä, että muualle yliopistoihin muuttavat eivät enää muuta opiskelujen jälkeen takaisin Satakuntaan. Se uhkaa koko maakunnan monipuolista yritysten rakennetta, joissa töitä ja investointeja olisi näköpiirissä, mutta tekijöitä ei ole. Siksi Satakunnan yliopisto.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Uusien yliopistojen perustaminen on todella mittava ja kallis hanke. Korkeakouluilla on tärkeä rooli myös aluekehityksessä. Satakunnassa ammattikorkeakoulu tarjoaa jatkossakin laadukasta opetusta.

Yliopistokoulutuksen saavutettavuudesta huolehtiminen ei edellytä välttämättömästi oman erillisen yliopiston perustamista, sillä alueellisesta koulutustarjonnasta voidaan huolehtia myös filiaalien avulla. Aloitteessa esille nostetut Porin yliopistokeskus ja Rauman opettajankoulutuksen laitos ovat tästä hyviä esimerkkejä. Filiaalien ylläpitäminen on niitä hallinnoiville yliopistoille merkittävä erityistehtävä. On tärkeää, että tästä tehtävästä pidetään kiinni ja yliopistot saavat työhönsä riittävää tukea ja rahoitusta.

Jatkossa yliopistokoulutuksessa on tarjottava aidosti mahdollisuus suorittaa opintoja myös monimuotoisesti ja etänä. Tällöin opiskelu olisi mahdollista ajasta, paikasta ja elämäntilanteesta riippumatta. Tämä helpottaisi myös opiskelua harvaan asutuilla alueilla.

Keskustanuorten mielestä on tärkeää, että jatkossakin jokaisessa maakunnassa on toimiva korkeakoulu.

9. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Yleinen B-ajokortin teoriaopetus osaksi toisen asteen opetussuunnitelmaan

Yleisen liikenneturvallisuuden lisäämiseksi liikennesäännöt täytyisi lisätä toisen asteen opetussuunnitelmiin. Tutkitusti nuoret autonkuljettajan joutuvat useammin liikenneonnettomuuksiin, ja tämän takia teoriaopetusta täytyisi opettaa myös autokouluopetuksen ulkopuolella.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuorten piiri vaatii liikennesääntöjen lisäämistä toisen asteen opetussuunnitelmaan.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee, että liikenneturvallisuuteen ja liikennesääntöjen osaamiseen pitää panostaa. Kaikki eivät kuitenkaan hanki ajokorttia, eikä tällöin ole kannattavaa käyttää yhteisiä resursseja autoilijoille suunnattujen liikennesääntöjen opetteluun.

Toinen aste on kokenut lähiaikoina mittavia uudistuksia ja rahasta on pulaa. Peruskoulutuksen opetussuunnitelmaan kuuluu liikennesääntöjen opettelua, ja tätä jatketaan usein myös toisella asteella paikallisesti soveltaen.

Keskustanuoret kannattaa liikennesääntöjen opettamista toisen asteen koulutuksessa, muiden opintojen yhteydessä tai vapaaehtoisten kurssien muodossa.

10. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: B-ajokortti kaikille 17-vuotiaille ilman erityislupaa ja matkustajarajoitusta

Marinin hallituksen valmisteleva B-ajo-oikeutta koskeva lakimuutos tulee saattaa käytäntöön seuraavalla hallituskaudella. Suomessa tulee myöntää kaikille 17-vuotiaille B-ajokortti ilman erityislupaa ja matkustajarajoituksia, koska se parantaa nuorten liikkumista kouluun ja harrastuksiin kaupunkien ulkopuolella.

Tällä hetkellä B-ajo-oikeus myönnetään 17-vuotiaille erityisluvalla. Erityisluvan myöntämiseen nuorella pitää olla perustelut siihen, että hänen arkensa vaatisi ajokorttia kouluun, luottamustoimiin, harrastuksiin tai töihin liikkumiseen. Tällä hetkellä lähes poikkeuksetta jokainen B-ajokortin erityislupaa hakenut alle 18-vuotias nuori on saanut ajokortin ja 17-vuotiaita kuskeja on paljon tälläkin hetkellä liikenteessä. Tällä hetkellä ajokorttien erityisluvut kuormittavat turhaan liikenne- ja viestintäviraston resursseja.

B-ajokortti helpottaa maaseudulla ja pienissä kaupungeissa asuvien nuorten liikkumista opiskelemaan, töihin, luottamustoimiin tai harrastuksiin. Valmistellussa lakiesityksessä

jokainen 17-vuotias voisi saada B-ajokortin autokoulun suorittuaan ja saisi kuljettaa autoa tietyin ehdoin. Lakiesityksessä esitettiin ajokieltoa öisin eli kello 00-06 sekä matkustajarajoitusta siten, että 17-vuotias kuljettaja saisi kuljettaa vain yhtä matkustajaa. Yön ajokielto on kohtuullinen, sillä suurin osa tuoreiden kuskien onnettomuuksista tapahtuvat pimeään aikaan. Lisäksi alaikäinen ei saa tehdä töitä öisin. Keskustanuorten mielestä 17-vuotiaiden ajo-oikeutta pitää lähteä toteuttamaan seuraavalla hallituskaudella ilman matkustajarajoitusta, koska kimpppydyt alentavat yksityisautoilun hiilipäästöjä. Ilman matkustajarajoitusta 17-vuotias kuljettaja voi osallistua helpommin sisarusten kuljettamiseen sekä perheen muiden asioiden hoitamiseen.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Poliisi ja liikenneturva ovat pitäneet lakimuutosta huonona, ja sen on nähty heikentävän liikenneturvallisuutta ja lisäävän onnettomuuksien määrää. Osassa maita tutkimukset ovat osoittaneet, että onnettomuuksien määrän lisääntymisen syynä on ollut matalampi ikä.

Keskustanuoret esittää, että poikkeusluvalla myönnettävien ajokorttien kriteereitä kiristetään liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Ajokortti myönnetään vain niille, jotka sitä aidosti tarvitsevat.

Poikkeusluvan ehtojen kiristämisen lisäksi arvioidaan mahdollisuutta lisätä liikenneturvallisuutta rajoituksilla liikennöintiaikoihin ja/tai matkustajamääriin.

11. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ehkäisy tuotteet verovapaaksi

Turvallinen ja toimiva ehkäisy on ihmisoikeus. Ehkäisy tuotteiden ja -välineiden saavutettavuus on suomalaisten hyvän seksuaaliterveyden ehto. Nuorien ilmaisen ehkäisyn lisäksi Suomessa pitää poistaa arvonlisävero ehkäisy tuotteista.

Tällä hetkellä ehkäisyvalmisteissa ja -tuotteissa on joko 10 % tai 24 % arvonlisävero (ALV). Reseptillä saatavissa ehkäisyvälineissä, kuten kierukassa ja kapselissa ALV on 10 % tuotteen hinnasta ja kaupasta ostettavissa ehkäisyvälineissä kuten kondomeissa ja suuseksisuojiassa ALV on 24 %. Riittävän ehkäisyn käyttäminen ei saa olla rahasta kiinni, joten tuodaan ehkäisy tuotteet, -valmisteet ja -välineet verovapaaksi.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Arvonlisäveron laskeminen ei näy pitkään tuotteiden hinnoissa. Ehkäisyn käyttäminen saattaa jäädä rahasta kiinni erityisesti nuorilla. Verovapaus kuitenkin kohdentuisi kaikille iästä ja taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Nuorten maksuttomaan ehkäisyyn tulee panostaa. Keskustanuorten tavoitteena on, että ehkäisy on maksutonta kaikille alle 25-vuotiaille nuorille. Maksuttomalla ehkäisyllä voidaan vähentää ei-toivottuja raskauksia, abortteja sekä seksitautitartuntoja. Näin maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen voi jopa säästää yhteiskunnan resursseja.

12. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Inklusiivisempaa seksuaalikasvatusta yläkoululaisille

Nykyisen opetussuunnitelma mukainen seksuaalikasvatus syrjii muunsukupuolisia ja ei-binäärisiä henkilöitä. Opetuksessa on puutteita seksuaalivähemmistöjen opettamisesta. Moni nuori joutuu opettelemaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä itsenäisesti.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat, että seksuaalikasvatus päivitetään tälle vuosituohannelle ja opetussuunnitelmaan lisätään opetusta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret vaatii, että opettajille tarjotaan lisäkoulutusmahdollisuuksia seksuaalikasvatukseen. Opettajien kuormituksen vähentämiseksi kuntiin pitää myös perustaa kouluttaja- ja materiaalipankit. Pankkien kautta oppilaitokset voisivat hyödyntää eri alojen järjestöjä sekä asiantuntijoita kattavamman, laadukkaamman ja ennakkoarvioitun koulutuksen takaamiseksi esimerkiksi liikenne-, päihde- ja seksuaalikasvatuksessa.

13. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaiseen kuntaan matalan kynnyksen mielenterveyspiste

Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut vaativat laajoja parannuksia ja tehostamista. Jokaiseen kuntaan tulee lisätä matalakynnyksen mielenterveyspiste, josta on saatavilla keskustelu-aikoja sekä ohjausta laajemman avun piiriin.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat matalan kynnyksen mielenterveyspisteiden käyttöönottoa jokaisessa Suomen kunnassa.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden tulee olla kaikille saavutettavissa. Palveluiden toteutus ja saavutettavuudesta huolehtiminen on hyvinvointialueiden vastuulla.

14. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisella Suomen kunnallisella nuorisovaltuustolla tai vastaavalla kunnallisella vaikuttajaryhmällä tulee olla suora aloiteoikeus kunnanvaltuuston kokouksiin

Kuntalain pykälän 26. mukaan kuntien on asetettava nuorisovaltuusto nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Nuorisovaltuustoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kaikkien kunnan toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Suora aloiteoikeus parantaa kuntapäätäjien sekä nuorten

välistä vuoropuhelua, sekä huomioi nuoria selkeämmin. Suora aloiteoikeus edistää kuntalain pykälän 26. määräämiä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton vuosittaisen nuorisovaltuustonselvityksen mukaan 60 % nuorisovaltuustoista kertovat tehneensä valtuustoaloitteen suoran aloiteoikeuden kautta kunnanvaltuustolle. Nuorten osallisuuden huomioivat kunnat ovat kilpailukykyisimpiä.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii suoran aloiteoikeuden lisäämistä jokaiselle kunnalliselle nuorisovaltuustolle tai vastaavalle kunnalliselle vaikuttajaryhmälle kunnanvaltuuston kokouksiin.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että nuorten ääni kuuluu kuntien päätöksenteossa kaikilla tasoilla ja kaikissa päätöksenteon vaiheissa. Suomen perustuslain ja nuorisolain mukaisesti kansanvaltaan kuuluu yksilön oikeus osallistua ja vaikuttaa oman elinympäristön kehittämiseen. Nuorten on siksikin saatava osallistua päätöksentekoon tasavertaisina kansalaisina. Esimerkiksi kuntalain mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nykyään nuorten edustus etenkin kunnissa vaihtelee radikaalisti. Nuorisovaltuustot ovat aitoja oppimisen ja vaikuttamisen paikkoja, jotka lisäävät demokratiaa ja moniäänisyyttä. Keskustanuoret peräänkuuluttaa sitä, että nuorten on saatava osallistua päätöksentekoon tasavertaisina kansalaisina.

15. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisella Suomen kunnallisella nuorisovaltuustolla tai vastaavalla kunnallisella vaikuttajaryhmällä tulee olla edustus kunnan kolmessa suurimmassa lautakunnassa puhe- ja läsnäolo-oikeudella

Kuntalain pykälän 26. mukaan kuntien on asetettava nuorisovaltuusto nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Nuorisovaltuustoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kaikkien kunnan toimialojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan. Kuntalain määräämät osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet turvataan parhaiten laajoilla nuorten edustuspaikoilla. Nuorten äänen kuuleminen päätöksenteon varhaisissa vaiheissa on ensisijaisen tärkeää.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii, että jokaisen kunnan nuorisovaltuustolla tai vastaavalla kunnallisella vaikuttajaryhmällä on puhe- ja läsnäolo-oikeudellinen edustus kunnan kolmessa (3) suurimmassa lautakunnassa.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuorten olemassa oleva kanta on turvata nuorisovaltuustoille edustus kunnanvaltuustossa, hallituksessa, sekä lautakunnissa. Yhdymme aloitteen henkeen, mutta

koemme annetun rajan kolmesta suurimmasta lautakunnasta ristiriitaiseksi jo olemassa olevan linjamme kanssa.

16. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Jokaisen Suomen oppilaitoksen tulee jakaa ilmaisia kuukautissuojia

Kuukautisköyhyyttä esiintyy usein koululaisten sekä opiskelijoiden keskuudessa. Kuukautisvälineiden hankkiminen voi olla liian iso investointi joillekin opiskelijoille. Jokaisen opiskelijan on voitava osallistua lähiopetukseen kuukautisista huolimatta.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuorten piiri vaatii ilmaisten kuukautistuotteiden tarjoamista jokaisessa Suomen oppilaitoksessa.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa kuukautistuotteiden sijoittamista julkisiin wc-tiloihin mukaan lukien koulut. Kuukautisten epätasa-arvoinen luonne tulee nostaa keskusteluun sekä samalla kertoa ympäristöystävällisimmistä kuukautissuojavaihtoehdoista. Keskustanuoret näkee eri sukupuolilla olevat erityiset tarpeet, mutta kuukautisten aiheuttamia kuluja ei voida verrata esimerkiksi parranajoon, sillä naiset joutuvat myös ostamaan muutkin hygieniatuotteensa kuten sheivausvälineet. Yhteiskunnan tuleekin tasoittaa kuukautisten aiheuttamaa taloudellista taakkaa. Joillakin paikkakunnilla on jo saatavilla ilmaiseksi siteitä ja tamponeja, muun muassa nuorisotaloilla.

Keskustanuoret näkee kuitenkin ympäristön kannalta parempana ratkaisuna tarjota esimerkiksi kouluterveydenhuollon kautta jokaiselle kuukautiset läpi käyväälle ensimmäinen kuukautiskuppi ilmaiseksi, mikäli se on henkilölle toimiva tuote. Kuukautiskupin käyttöikä on useita vuosia ja se on siksi ympäristöystävällisempi vaihtoehto perinteisiin kertakäyttöisiin kuukautissuojiiin ja tamponeihin verrattuna. Keskustanuoret haluaa tuoda esille sen, että sukupuolten erityispiirteistä kuten kuukautisista täytyy pystyä puhumaan avoimesti ja ne eivät saa olla enää 2020-luvulla tabuja.

17. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kuukautistuotteet verovapaiksi

Kuukautistuotteet ovat välttämättömyys menstruoiville ihmisille. Kuukautistuotteet maksavat merkittäviä määriä kuukaudessa. Kuukautistuotteiden arvonlisävero (ALV) on 24 prosenttia. Vaikka edellä mainitut tuotteet ovat välttämättömiä normaalille elämälle.

Kuukautisköyhyys on todellista myös Suomessa. Suomalaisilla kotitalouksilla kuluu kuukautistuotteisiin keskimäärin 12 euroa kuukaudessa. Vähävaraiselle summa on suhteellisesti suurin ja voi viedä suuren osan viikon tai kuukauden budjetista. Kuukautiset eivät saa olla este kouluun menemiselle tai ne eivät saisi puuttuvien kuukautissuojien takia haitata nuoren elämää.

Noin 50 %:lla suomen kansalaisista on kuukautiset. Kuukautissuojien verottomuus olisi tasa-arvoteko, sillä vulvallisille ne ovat välttämättömiä hygieniatuotteita. Euroopan unioni (EU) on todennut jo vuonna 2019 kuukautisköyhyyden olevan ongelma unionin jäsenmaissa ja silloin kehottanut Suomeakin poistamaan kuukautissuojista ALV:n.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii kuukautist tuotteiden ALV:n poistamista muuttamista verovapaiksi tuotteiksi. Hyväksyessään aloitteen, Keskustanuorten valtuuskunta kannattaa ALV:n tai muiden vastaavien verojen poistamista kuukautist tuotteista ja -suojusta.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa maksuttomia menkkoja. Keskustanuoret näkee, että jokaisen menstruovan ihmisen tulisi olla mahdollista hankkia kuukautissuojia. Keskustanuoret tunnistaa ongelmallisuuden kuukautissuojien korkeassa verotuksessa ja kuukautisten epätasa-arvoisessa luonteessa. Yhteiskunnan tulee tasoittaa kuukautisten aiheuttamaa taloudellista taakkaa. On tärkeää myös kiinnittää huomiota kuukautissuojien ympäristöystävällisyyteen.

18. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Karenssiaika pois ylioppilastutkinnon suorittaneilta

Kelan mukaan tällä hetkellä, kun kirjoittaa ylioppilaaksi ja jos ei töihin pääse, koittaa silloin nuorelle 5 kuukauden karenssiaika työttömyysrahaan. Sen sijaan ammatillisen tutkinnon suorittaneella ei ole karenssiaikaa työttömyysrahaan.

Keskustanuoret ymmärtävät eroavaisuuden ammatillisen tutkinnon ja lukion käyneen välillä. Ammatillisen tutkinnon käyneellä on pätevyys opiskelemaansa ammattiin toisin kuin ylioppilailta. Ylioppilaatkin voivat hakeutua töihin mutta jos sinne töihin ei pääse, niin siitä ei kuuluisi rangaista kohtuuttoman pitkällä viiden kuukauden karenssiajalla vaan päästä tukien huomaan. Sekä ammatitutkinnon käyneillä että ylioppilailta voi olla taloudellisia ongelmia, jos työ- tai opiskelupaikkaa ei löydy valmistumisen jälkeen.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii karenssiajan poistamista ylioppilastutkinnon suorittaneilta.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa havaitun ongelman, mutta on myös hyvä huomata, että vaikka lukiosta valmistuneella ei ole oikeutta työttömyysrahaan heti valmistumisen jälkeen, on lukiosta valmistuneella oikeus hakea toimeentulotukea. Odotusajan taustalla on kannustaminen siihen, että jokainen ylioppilaaksi valmistuva lähtisi jatkokouluttautumaan tai tekemään töitä. Keskustanuorten tavoitteena on perustulo.

19. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Ylioppilaskirjoituksista on luovuttava

Nykyinen järjestelmä vaatii kokelaalta vähintään viiden eri aineen kokeeseen osallistumista. Vaikka ylioppilaskirjoituksissa on suosittu yhä enemmän opitun tiedon soveltamista niin pääasiassa kirjoitukset ovat edelleen ulkoa opettelemiseen ohjaavia. Ylioppilastutkintoa ei voi myöskään hajauttaa koko lukion opintojen ajalle, vaan kirjoitukset painottuvat selkeästi lukion loppuun.

Nykypäivän vaativan lukiokoulutuksen lisäksi ylioppilaskirjoitukset lisäävät stressiä sekä uupumuksen oireita opiskelijoille. Ylioppilaskirjoitukset yhteistyössä todistusvalinta järjestelmän kanssa vähentävät myös lukion yleissivistävää tarkoitusta, sillä ne ohjaavat opiskelijaa valitsemaan aineet parhaiden pisteiden perässä. Tämä lisää myös opiskelijoiden paineita suoritua kirjoituspäivänä täydellisesti.

Lukiolaisten tulevaisuus ei saa olla yhden päivän varassa. Yhdenvertaisuuden sekä nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaatii, että ylioppilaskirjoituksista on luovuttava ja ne on korvattava yhdenvertaisella sekä yleissivistävällä arviointijärjestelmällä.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Ylioppilaskirjoitusten poistamista on perusteltu sen ja todistusvalinnan luomilla paineilla. Keskustanuorten mielestä ylioppilaskirjoitusten romuttaminen on väärä tapa asian korjaamiseen, etenkin kun todistusvalintaa ollaan uudistamassa jo lähitulevaisuudessa, vuonna 2026. Todistusvalinnan uudistuksessa luonnontieteiden ylikorostumiseen tullaan puuttumaan ja hakukohteiden kannalta relevantit aineet huomioidaan uudessa pisteytyksessä paremmin. Todistusvalinnan uudistamisen tavoitteena on myös vaikuttaa lukiolaisten kokemuksiin paineisiin.

Keskustanuoret pitää vääränä suuntana korkeakouluhaun palauttamista ylioppilaskirjoituksista luopumisen myötä täysin pääsykoepohjaiseksi, mitä liittohallitus aloitevastauksessaan esittää. Pidämme tärkeänä, että korkeakouluihin hakeutumiseen on jatkossakin useita eri väyliä. Tällä hetkellä lukiolaisille aiheuttaa paineita erityisesti se, että opiskelupaikoista jaetaan todistusvalinnalla usein valtaosa ja joillain aloilla jopa käytännössä kaikki opiskelupaikat. Näitä paineita voitaisiin purkaa lisäämällä korkeakouluihin aloituspaikkoja ja laskemalla todistusvalinnan kiintiötä enintään puoleen aloittavista opiskelijoista. Jatkossa opiskelemaan tulisi olla aidosti mahdollista päästä todistusvalinnan lisäksi myös pääsykokeella. Tämä ei edellytä ylioppilaskirjoituksista luopumista.

20. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Kesätöitä matalalla kynnyksellä alaikäisille

Alaikäisille suunnattuja kesätöitä on nykypäivänä liian vähän, sillä suurin osa kesätöistä on suunnattu täysi-ikäisille. Nuoret ovat erittäin kiinnostuneita kesätöistä, ja se on ensimmäinen kunnon työkokemus, josta he saavat rahaa. Kesätyöt ovat erittäin tärkeitä nuorille. Kouluissa ja kotona nuoria kuitenkin kannustetaan hakemaan kesätöitä, vaikka niitä ei ole tarpeeksi saatavilla.

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret haluaa lisää alaikäisille suunnattuja kesätöitä. Kesätöitä voisi lisätä esimerkiksi laajentamalla nuorille suunnattu kesätyöseteli jokaiseen Suomen kuntaan.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Kesätöistä saatavat kokemukset kehittävät työelämätaitoja ja voivat parhaimmillaan auttaa nuorta tulevaisuuden ammatin valitsemisessa. Nykyinen tilanne, jossa kesätyöseteleiden kriteerit ja määrä ovat kuntakohtaisia, asettaa nuoret eriarvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella. Kesätyösetelin laajentaminen valtakunnalliseksi yksillä kriteereillä parantaisi merkittävästi alle 18-vuotiaiden mahdollisuuksia saada kesätöitä asuinpaikasta riippumatta, kun työnantajan kynnys palkata nuori madaltuu setelin kattaessa osan työnantajille syntyvistä kuluista.

21. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Norppaystävällisen rysän kehittämistä on tuettava

Saimaannorppa Pusa hispida saimensis on vain Saimaalla elävä norpan alalaji. Saimaannorppa on erittäin uhanalainen ja sitä on suojeltu Suomessa jo pitkään. Saimaannorpan kannan kasvua hidastaa muun muassa rantarakentaminen, verkkokalastus sekä lumipeitteen väheneminen ilmastokriisin seurauksena.

Saimaannorpan suurin yksittäinen kuolinsyy on kalapyydyskuolleisuus, johon kuuluvat takertuminen kalaverkkoihin tai juuttuminen löysänieluisiin katiskoihin. Tällä hetkellä norpalle haitalliset kalapydykset, kuten löysänieluiset katiskat, riimuverkot ja pitkäsiimat, on valtioneuvoston asetuksella kielletty kokonaan saimaannorpan keskeisillä elinalueilla. Tämän lisäksi verkkokalastus on kielletty keskeisimmillä saimaannorpan poikasten elinalueilla keväisin. Norpille vaarallisten verkkojen käyttöä on vähennettävä ja norppaystävällisten rysien kehittämistä on tuettava. Valtion pitää tukea ammattikalastajia siirtymään verkkokalastamisesta norppaystävälliseen rysäkalastukseen. Kalastajat eivät saa joutua maksumiehiksi eikä heille saa koitua ansionmenetyksiä kalastusmuodon vaihtamisesta. Tarvittaessa valtion on korvattava kalastusmuodon vaihtamisesta koituneet ansionmenetykset.

Asiantuntijoiden tavoitteena on, että yksikään saimaannorppa ei kuole verkkoihin. Asetutaan liittona mukaan tähän tavoitteeseen ja tuetaan norppaystävällisten rysien kehittämistä ja käyttöönottoa.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana Suomen norppakanta on lisääntynyt noin 40 %. Tästä kehityksestä on pidettävä kiinni.

On kuitenkin tärkeää, etteivät kalastajat joudu asiassa maksajaksi tai syyllisen rooliin. Kalastuksella on suuri rooli Saimaan alueen kulttuurissa ja elinvoimassa, ja siksi positiivista kehitystä on tärkeää vaalia yhteistyöllä. Tämä tarkoittaa tukien ja tietoisuuden kasvattamista.

Tukea kohdennetaan erityisesti norppaystävällisten kalastusvälineiden käyttöön ja kehittämiseen.

22. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen raideleveys muutettava vastaamaan eurooppalaista raideleveyttä

Suomi on osa Eurooppaa ja länttä, vaikka rautatieverkostomme ja raideleveytemme sanoo toista. Suomen on aika uudistaa raideverkkoja ja muuttaa raideleveys vastaamaan eurooppalaista raideleveyttä.

Niin Suomen kuin koko Euroopan unionin (EU) on panostettava hiilineutraaliin logistiikkaan ja matkustamiseen. Eurooppalaisella raideleveydellä Suomi liittyisi Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Saksan kanssa samaan raideverkkoon, jolloin Suomesta olisi pääsy raiteita pitkin Keski-Eurooppaan tai Ruotsin ja Norjan Lapin kautta Jäämerelle. Raideleveyden muuttamiseen valtio voi hakea avustusta Euroopan unionilta (EU), joten suuri hiilineutraaliin ja nopeaan logistiikkaan tähtäävä rataleveydenmuutoshanke ei köyhdyttäisi Suomen valtiota.

Venäjän kanssa yhteinen raideleveys on hyödyttänyt Suomea Venäjän kaupan kanssa, joka on nyt täysin tyrehtynyt. Kauppa Venäjälle on heikentynyt Venäjän vallattua Krimin niemimaan vuonna 2014, jonka jälkeen Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan kauppa on lakannut kokonaan. Sodan pitkittyessä ja Venäjän hallitsijoiden pysyessä vallassa hyvien kauppasuhteiden palauttaminen Itänaapuriin on vaarantunut, eikä yhteisen raideleveyden ylläpidolle ole enää perustetta.

Suomen pitää hypätä samalle raiteelle muun Euroopan kanssa, joten muutetaan Suomen rautateiden raideleveys vastaamaan eurooppalaista raideleveyttä.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Suomen rautatieverkon ensimmäiset osat rakennettiin 1860-luvulla, jolloin Suomi oli osa Venäjää. Tämän myötä Suomessa luonnollisesti otettiin käyttöön silloinen venäläinen raideleveys, 1524 mm. Euroopassa on käytössä kapeampi raideleveys, 1435 mm.

Suomi on maantieteellisen sijaintinsa vuoksi Euroopan rautatieliikenteen näkökulmasta saari. Koko Suomen rataverkoston uusiminen olisi kohtuuttoman kallista ja hidasta, sillä rataverkoston lisäksi myös koko kalusto pitäisi uudistaa. EU:n jäsenmailla on mahdollisuus jättäytyä pois raideleveyksien yhtenäistämisestä, mikäli se tuottaa liiallisia kustannuksia.

Keskustanuorten mielestä raideleveyksien muuttamista voidaan harkita, mikäli niiden kustannukset ja toteutus voidaan tehdä tehokkaasti, ja EU tukisi hanketta rahallisesti. Tämä ei ole kuitenkaan mahdollista lyhyellä aikavälillä.

23. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Yritysverotuksessa on siirryttävä Viron malliin

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa siirtymistä yritysverotuksessa niin sanottuun Viron malliin.

Virossa yritysten tulosta verotetaan vasta, kun voittovaroja nostetaan ulos yrityksestä. Mikäli voittovarot jätetään yritykseen tulevia investointeja varten, ei yrityksen tarvitse maksaa tuloksestaan veroa. Tämä mahdollistaa paremmin yritysten kehittämisen ja tulevaisuusinvestointien tekemisen.

Suomeen tarvitaan yrittäjämyönteisempi ilmapiiri, jossa yrityksiä kannustetaan tekemään investointeja toiminnan kehittämiseksi. Ilman yrityksiä Suomeen ei synny toivottua talouskasvua eikä uusia innovaatioita. Viron veromalli olisi yrityksille kannustin sijoittaa voittovaroja yritysten kehittämiseen. Tätä kautta Suomeen syntyisi uusia työpaikkoja ja lisää tuotekehitystoimintaa.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsoo, että ns. Viron malli yritysverotuksessa mahdollistaisi Suomen talouden kääntämisen kasvuun ja loisi Suomeen aivan uudenlaisen toimintaympäristön yrityksille.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Viron yritysveromalli olisi erittäin kallis, eikä se ole myöskään perustelu investointien näkökulmasta. Yhtiöön jätetyn tulon täysi verovapaus aiheuttaisi sen, että yrityksen varat lukkiutuisivat yrityksiin. Tällä olisi paljon kielteisiä vaikutuksia.

VATT/Etla-selvityksen mukaan Viron malli voisi vaikeuttaa innovaatioiden rahoittamista ja hidastaa hyvien liikeideoiden toteuttamista. Malli aiheuttaisi suuren loven budjettiin ja luultavasti siksi edellyttäisi korkeaa verokantaa. Tämä voisi heikentää ulkomaisten yritysten kannusteita sijoittua Suomeen. Malliin liittyy myös hyvin ongelmallinen kannustin muuttaa palkat osingoiksi. Viron malliin liittyy myös yhteensopivuusongelmia kansainvälisissä tilanteissa. Tämä voisi olla este suomalaisten yritysten kansainvälistymiselle.

Keskustanuoret kannattaa Suomeen uudenlaista yritysverotuksen mallia. Tässä mallissa yritykset voisivat tehdä verotettavasta tuloksestaan investointivarauksen. Investoinnit tulisi toteuttaa niille rajatun ajan kuluessa, tai varat palautuisivat normaalisti yhteisöveron piiriin. Tämä ratkaisu kannustaisi yrityksiä investoimaan ja kasvattaisi työllisyyttä.

24. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Tasausvarauksen ylärajaa korotettava!

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että tasausvarauksen ylärajaa korotettaisiin.

Maatalous on tällä hetkellä syvässä kriisissä. Poliitikkojen, kaupan ja teollisuuden on yhteistyössä keksittävä ratkaisuja millä auttaa maataloustuottajia ja estää pahimmassa tapauksessa satojen tuhansien työpaikkojen sekä omavaraisuuden menettäminen.

Tällä hetkellä tasausvarauksen voi tehdä 40 prosentista maatalouden puhtaasta tulosta, kuitenkin enimmäismäärä on 13 500 euroa, jonka voi tehdä kolmena vuotena peräkkäin.

Tasausvarauksen ylärajan poistaminen mahdollistaisi kaikille tiloille suhteellisesti saman mahdollisuuden tehdä tasausvarauksia.

Tasausvarauksen summan nosto tai ylärajan poistaminen kokonaan toisi suurta apua erityisesti hiljattain investoinneille tiloille, sekä investointeja suunnitteleville tiloille. Nykyhetkessä investointikulut ovat nousussa, joten nykyinen yläraja tulee liian nopeasti vastaan.

Investointikulujen noususta huolimatta investointitarve on kasvussa. Tasausvarauksen yläkaton korotus olisi oiva kädenojennus investoiville maataloille, vaikkei tämä toimenpide ei vielä riitäkään Suomen maatalouden turvaamiseen.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Tasausvarauksen yläkaton korotus on yksi monista keinoista, joilla kykenemme kantamaan vastuumme maatalouden kannattavuuden kriisistä. Korotuksen osalta huomionarvoista on sen hyvä kohdentuvuus suoraan tuottajalle. Keskustanuoret uskaa, että kannattavuuden ongelmia ratkaistaan kehittämällä koko tukijärjestelmää suuntaan, jossa käytettävä raha kohdentuu mahdollisimman tehokkaasti suoraan tuottajalle ja esimerkiksi tuottavuutta ja kestävyyttä parantaviin investointeihin.

25. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Palkka-avoimuus työpaikoille

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että työpaikoilla on otettava käyttöön palkka-avoimuuden käytännöt.

Palkka-avoimuus tarkoittaa sitä, että työpaikalla on selvät säännöt sille, kuinka paljon tietystä tehtävästä saa palkkaa, ja minkä verran palkassa on esimerkiksi kokemuslisää. Lisäksi palkka-avoimuuteen kuuluu olennaisena se, että kaikkien työntekijöiden saavutettavissa on tieto siitä, minkä verran palkkaa tietyistä tehtävistä saadaan ja mihin se perustuu.

Palkka-avoimuus parantaa erityisesti naisten asemaa työmarkkinoille. Esimerkiksi Suomen Ekonomien tutkimuksen mukaan sukupuolten välisten selittämättömien palkkaerojen suuruus on 9%. Palkka-avoimuutta edistämällä voidaan pienentää tätä selittämätöntä palkkaeroa.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa palkka-avoimuuden käyttöön ottamista kaikille työnantajille ja raportointivelvollisuutta palkkaeroista yli sata henkeä työllistävillä työnantajille.

Palkka-avoimuus on tulossa Suomen lainsäädäntöön EU-direktiivinä tulevalla hallituskaudella. Direktiivi koskee kaikenkokoisia yrityksiä, mutta raportointivelvollisuus palkkaeroista on yli sata henkeä työllistävillä työnantajille. Hyvin pienissä työpaikoissa olisi liian helppoa päätellä työkaverin palkka. Lisäksi direktiivi näkyisi myös rekrytoinneissa. Hakijan pitäisi saada tieto palkasta tai palkkahaitarista. Kaikkien työnantajien on jatkossa annettava tieto esimerkiksi työpaikkailmoituksessa tai ennen työhaastattelua.

26. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Suomeen tarvitaan enemmän kuntia

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että Suomessa tulee olla tulevaisuudessa enemmän kuntia.

Suomessa on tehty viimeisten vuosien ja vuosikymmenten aikana kuntaliitoksia, ja osa puolueista on viime haikaillut avoimesti kuntien määrän radikaalia vähentämistä. Viime vuosina kuntaliitosten yleisin syy on ollut sosiaali- ja terveyspalveluiden käyminen liian raskaaksi kunnan harteille.

Historiallinen hyvinvointialueuudistus siirsi vuoden 2022 alusta sosiaali- ja terveyspalvelut kunnilta hyvinvointialueille. Sen seurauksena kuntien perustehtäväksi on jäänyt kasvatus, koulutus ja elinvoiman ylläpitäminen sekä kehittäminen. Kunnilla onkin tällä hetkellä tärkeänä tehtävänä luoda yhteisö, johon alueen ihmiset kuuluvat.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsoo, että Suomessa on lisättävä kuntien määrää: kunnat luovat yhteisöjä, joihin kuulua, ja jotka pitävät huolta alueen asukkaista. Olennaista on, että kuntia muodostettaisiin jatkossa yhä vahvemmin yhteisön, ei hallinnon tai byrokratian tarpeiden pohjalta.

Eryityisesti kuntaliitoskuntien haasteena on ollut kotiseuturakkauden rapautuminen sekä yhteisöön kuulumattomuus. Varsinais-Suomen Keskustanuorten mielestä kuntien lisääminen voitaisiinkin aloittaa nykyisiä kuntaliitoksia purkamalla.

Suomi on tilanteessa, jossa yksinäisyys on lisääntynyt, lasten ja nuorten ahdistuneisuus on kasvussa sekä lääkäriin pääseminen on vaikeutunut merkittävästi. Tarvitaan radikaaleja uudistuksia, joilla hyvinvointiyhteiskunnan murentuminen pala palalta estetään.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret näkee, että kuntien eli yhteisöjen määrän lisääminen parantaisi palveluiden saatavuutta sekä vahvistaisi huolenpitoa jokaisesta kunnan asukkaasta. Yhteisö, joka olisi samaistuttavampi sekä lähempänä tavallista ihmistä, koettaisiin myös arvokkaaksi – sen taloudenpito olisi todennäköisemmin tarkempaa ja yhteisiin asioihin vaikuttaminen koettaisiin merkityksellisemmäksi.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsookin, että Keskustanuorten sekä Keskustan on edistettävä nykyisten kuntaliitoskuntien purkamista sekä uusien kuntien syntymistä.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret näkee kuntien määrän lisäämisen rohkeana ja tavoiteltavana visiona tulevaisuuden yhteiskunnasta ja demokratian kehittämisestä. Keskustanuoret kuitenkin tunnistaa, että tavoitteen saavuttaminen edellyttää yhä merkittävää muutosta kuntien hallinto- ja kustannusrakenteessa, jotta päämäärän saavuttaminen olisi taloudellisesti uskottavaa. Tästä syystä aloitteen tavoitteeseen tulee tähdätä 10-20 vuoden aikavälillä, ja kuntien lainsäädännöllisiä tehtäviä tulee vähentää.

Keskustanuoret vannoo rohkean kehittämisen ja desentralismin nimiin. Sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten hallitsematon kasvu on pakottanut Suomen massiivisiin kuntaliitoksiin ja siirtänyt alimman hallinnollisen tasomme kovin kauas tavallisesta ihmisestä.

Viime hallituskaudella maaliin saatettu sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus on merkittävää paitsi ko. palveluiden, myös hallintomme kannalta. Uuden hallinnollisen portaan myötä kunnista on tullut ketterämpiä ja niiden fokus on siirtynyt selkeämmin elinvoimaa, houkuttelevuutta ja yhteisöllisyyttä kohti. Keskiössä on luoda ympäristöä, jossa jokaisella kuntalaisella on hyvä olla ja mahdollisuuksia edetä pyrkimyksissään.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa esitetyn huolen ihmisten kuuluvuuden tunteesta ja yhteisöllisyydestä. Vaikka yhteisöllisyys syntyy ensisijaisesti ihmisistä, eikä hallinnosta on sillä silti suurta vaikutusta, kuinka läheiseltä hallinto yksilölle tuntuu. Matalat kynnykset ja kokemus osallisuudesta ovat myös keskeisiä tekijöitä siinä, että kunta onnistuu nykyisellään sille osoitettujen tehtävien hoitamisessa.

27. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Ei Turun tunnin junalle

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa Turun tunnin juna -hankkeesta luopumista.

Tunnin juna on Helsingin ja Turun välille suunnitteilla oleva nopea kaksiraiteinen junayhteys: Espoo-Salo-oikorataosuus ja Salo-Turku välille tulevat rataoikaisut lyhentäisivät Helsinki-Turku ratayhteyden matka-aikaa nykyisestä vajaan kahdesta tunnista 78–86 minuuttiin.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsoo, että lähes 3,5 miljardia euroa maksava ylikallis ratahanke ei ole taloudellisesti eikä ympäristön näkökulmasta kestävä ja kannattava. Samalla ratahanke edistää alueen kehityksen keskittymistä ainoastaan Turun seudulle, ja jättää Varsinais-Suomen maakunnan kokonaiskehityksen.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsoo, että uuden ratalinjauksen sijasta nykyistä Turku-Salo ja Salo-Helsinki -rataosuuksia tulisi kehittää sekä muokata osaltaan kaksiraiteisiksi. Ylikalliin ratahankkeen sijasta taloudellisia resursseja tulisi kohdentaa laajemmin Varsinais-Suomen infrastruktuurin kehittämiseen: panostuksia tarvitaan tieverkon huolto- ja kunnossapitoon sekä lähijunaliikenteen käyttöönottamiseen.

Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsookin, että Keskustanuorten tulee sanoa ei Turun tunnin junalle.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuoret kannattaa raideliikenteen edistämistä pitkällä aikavälillä, mutta nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on myös liikennepolitiikassa tehtävä priorisointia. Kuten aloitteessa todetaan, vaatii Turun tunnin juna -hanke huomattavaa panostusta julkiselta sektorilta, eikä siihen ole nykyisessä taloudellisessa tilanteessa varaa.

Valtiovarainministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön tekemän selvityksen mukaan suurten junahankkeiden rahoitukseen liittyy myös huomattavia epävarmuustekijöitä. Keskustanuoret katsoo, että nykyisessä tilanteessa on järkevämpää parantaa perusväylänpidon rahoitusta suurten ratahankkeiden sijaan, jotta liikkumisen edellytykset voidaan turvata koko Suomessa.

28. Etelä-Savon Keskustanuoret: Nopeasti oppiville saatava haastavampaa opetusta peruskoulussa

Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että nopeasti oppiville on saatava haastavampaa opetusta peruskoulussa. Haastavampi opetus koostuisi vaikeammista koulutehtävistä tai ylimääräisestä materiaalista esimerkiksi kirjoista, ei lisäopetuksesta opettajien puolesta.

Usein nopeasti oppivat opiskelijat joutuvat, varsinkin pienissä oppilaitoksissa tehtävät suoritettuaan istumaan paikallaan hiljaa. Tämä useinkin johtaa nuorissa levottomuuteen aiheuttaen muille häiriötä ja vaikeuksia oppia. Olisikin tehokkaampaa ja oikeudenmukaista, että nopeasti oppivat voisivat tämän tyhjän ajan täyttää vaikeammalla opetusmateriaalilla, eikä vain seuraavan oppitunnin asioilla, sillä se on vain väliaikainen ratkaisu.

Vaikeampi materiaali auttaisi Suomea luomaan uuden sukupolven moniosaajia jo peruskoulusta lähtien, sekä auttaisi nostamaan laskevia PISA-tuloksia. Suomen koulutus useilla mittareilla mitattuna onkin ollut laskussa ja sen parantaminen tulisi olla päättäjien päätavoite.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Kaikille oppilaille tulee taata omaa oppimistasoa vastaavaa opetusta. Nopeammin oppiville tulisi tarjota esimerkiksi haastavampia tehtäviä oppimisrauhan sekä taitojen kehittymisen takaamiseksi.

29. Etelä-Savon Keskustanuoret: Äänestäminen vaaleissa mahdollistettava netissä

Etelä-Savon Keskustanuoret vaatii, että vaaleissa äänestäminen vahvalla tunnistaumisella on mahdollistettava netissä.

Nuorten äänestysaktiivisuus on heikkoa ja demokratian toteutumiseksi heidänkin ääni pitäisi saada lipukkeeseen. Äänestys netissä vahvan tunnistaumisen avulla auttaisi korjaamaan tätä ongelmaa. Erittäin digitaalisessa maailmassa onkin erikoista, että äänestäminen ei ole sähköisesti mahdollista. Suomessa on jo vaihtoehtoja äänestää ilman, että tarvitsee äänestyspaikalle mennä, niitä ovat kirjeäänestys ja laivaaäänestys, ne ovat lähinnä tarkoitettu ulkomaille äänestävälle Suomen kansalaisille. Netissä äänestäminen helpottaisi myöskin heidän äänestysmahdollisuutta.

Nettiäänestyksestä on tehtävä tarpeeksi turvallinen, jottei vaalikikkailua tai tietoturvariskejä synny. Myöskin on huomioitava ettei äänestäjä pääse äänestämään kahdesti, sekä netissä ja paikan päällä.

Nopeasti muuttuvassa maailmassa on aika ottaa nykyaikaiset keksinnöt käyttöön ja näyttää esimerkkiä muille maille miten nuoret saadaan äänestämään.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Nettiäänestämiseen liittyy merkittäviä tietoturvariskejä, jotka toteutuessaan voivat johtaa koko vaalituloksen väärentämiseen tai vaalituloksen laajamittaiseen manipulointiin. Tarkastuslaskennan suorittaminen vaikeutuisi huomattavasti, mikä heikentäisi osaltaan luottamusta vaalien rehellisyyteen. Viimeksi asiaa on selvittänyt oikeusministeriön työryhmä vuonna 2017 päätyen siihen lopputulemaan, että nettiäänestyksen käyttöön liittyy enemmän riskejä kuin hyötyjä. Selvityksen mukaan äänestäjän on lähes mahdotonta pitää varmana, että oma ääni pysyy muuttumattomana ja salaisena äänen antamisesta laskentaan.

30. Etelä-Savon Keskustanuoret: Kellojen siirtämisestä luovuttava

Etelä-Savon keskustanuoret esittää että kellojen siirtämisestä luovutaan.

Kellojen siirtäminen on aloitettu Suomessa 1981, ja perusteena on käytetty esimerkiksi energian säästämistä, valo aika vastaa paremmin ihmisten valveilla olo aikaa jolla säästää valoihin käytettyä energiaa. Fingeid oyn tutkimusten mukaan kellojen siirtolla ei kuitenkaan ole merkitystä energian kulutukseen.

Kellojen siirtämisen haitat ovat kuitenkin suuret. Biologisen rytmin häiriintyminen aiheuttaa turhaa stressiä ruumiille. Tutkimusten mukaan on selvää, että valon lisääntyminen illalla vähentää yöunta väestötasolla sillä ruumiin melatoniinin tuotanto määräytyy ympäristön valon mukaan. Monet tieteelliset seurat Euroopassa ja Yhdysvalloissa sekä johtavat kronobiologian tutkijat kannattavat pysyvää talviaikaa. Eläimet eivät ymmärrä ympärillä olevan yhteiskunnan käsitettä ajasta, joten kesäaika voi aiheuttaa lisäjumppaa maatilalla.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Kellojen siirtäminen tulisi lopettaa yhdessä Euroopan unionissa aikavyöhykkeiden vuoksi. Komissio onkin tehnyt esityksen kellojen siirtämisen lopettamisesta, mutta asian käsittely on vielä kesken. Jäsenvaltiot päättäisivät kuitenkin itse pysyvistä ajastaan. Suomen tulee jatkaa vaikuttamistyötä kellojen siirtämisen lopettamiseksi.

31. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Korkeakoulutus turvattava jokaiselle siitä haaveilevalle nuorelle

Korkeakoulutuksen visiossa on asetettu tavoite, jonka mukaan 50 prosenttia 25–34-vuotiaiden ikäluokasta olisi suorittanut korkeakoulututkinnon vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää 9 prosenttiyksikön nousua reilussa 10 vuodessa.

Pohjois-Savon Keskustanuoret ilmaisevat huolensa nuorten heikoista mahdollisuuksista päästä opiskelemaan haluamaansa korkeakouluun. Tällä hetkellä liian moni nuori jää ilman korkeakoulupaikkaa. Nykyinen malli ei myöskään tue nuoria, jotka syystä tai toisesta haluavat vaihtaa alaa. Emme voi rangaista nuoria niin kutsutuista ”vääristä valinnoista”. Mikäli nuori ei koe opiskelemaansa alaa omakseen, ei hänen pitäisi jatkaa opiskelua alalla vain siitä pelosta johtuen, ettei pääse kouluttautumaan enää toiseen tutkintoon.

Hyvät ja tasavertaiset koulutusmahdollisuudet tukevat suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Nuoren tulee voida luottaa siihen, että hänellä on aito mahdollisuus kouluttautua haluamaansa tutkintoon ja luoda itselleen omanlaista uraa. Opiskelupaikka pitää nuoren kiinni arjessa ja tukee sosiaalista elämää, minkä myötä syrjäytymisen riski pienenee. Tilanteeseen on löydettävä nuorten tulevaisuutta parhaiten palveleva ratkaisu. Suomessa tulee tarkastella muualla maailmassa hyviksi todettuja malleja. Esimerkiksi naapurimaassamme Ruotsissa valintakoejärjestelmä kohtelee hakijoita tasapuolisemmin.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Keskustanuorten pyrkimyksenä on saavuttaa yhteisesti asetettu tavoite 50 % korkeakoulutusasteesta nuorissa ikäluokissa. Samalla tunnistamme, että tavoitteen saavuttaminen on erittäin vaikeaa ilman koulutukseen kohdentuvaa resursointia ja parannuksia opiskelijan toimeentuloon ja hyvinvointiin. Lisäksi on tärkeää pohtia sitä, miten korkeakoulutuksen saavutettavuutta turvataan nykyistä paremmin. Saavutettavuuden parantamisen vuoksi Keskustanuoret tavoittelee ensikertalaisuuskiintiön poistoa ja pääsykoejärjestelmään palaamista. Emme myöskään kannata toisten korkeakoulututkintojen rajaamiseen tähtäviä toimia. Elämässä tulee olla mahdollisuus etsiä myös uutta suuntaa uudelleen kouluttautumalla ja ”vääristä valinnoista” ei tule rangaista

Keskustanuoret tunnistaa, ettei kaikkia suomalaisia voida korkeakouluttaa, eikä se olisi yhteiskunnallisesti myöskään tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää huomiota myös muiden koulutustasojen nauttimaan arvostukseen yhteiskunnassamme.

32. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Tukea yrittäjille - Ravintolaruuan arvonlisäveroa alemmaksi

Suomi elää yrittäjyydestä sekä kotimaisesta ruuasta. Erinomainen tapa pitää huolta näistä kummastakin olisi tukea ravintola-alan yrittäjiä ja siksi Pohjois-Savon Keskustanuoret ehdottavat ravintolaruuan arvonlisäveron alentamista. Samalla mahdollistaisimme ravintolakokemuksia useammalle suomalaiselle. Ravintolapalvelut ovat merkittävä työllistäjä, niin välillisesti kuin välittömästi. Verotaakan keventäminen ravintolayrittäjille toisi työtä ja toimeentuloa sekä paljon kaivattuja veroeuroja.

Ruuan hinnasta noin 45 % koostuu erimuotoisista veroista. Ravintolat maksavat jo valmiiksi esimerkiksi alkoholin valmisteveroa, yhteisöveroa ja tuloveroa. Korkea hintataso heikentää kuluttajien mahdollisuuksia tehdä valintoja muun kuin hinnan perusteella. Esimerkiksi mahdollisuus suosia kotimaista, lähellä tuotettua ruokaa vähenee. Lisäksi hintatason nousun näkyminen esimerkiksi lounasruuan kallistumisessa vaikuttaa erityisesti työssäkäyvien sekä opiskelijoiden lopulliseen ostopäätökseen.

Ravintolapalveluiden ei tarvitse olla vain joillekin ihmisille mahdollinen luksustuote. Arvonlisäveroa laskemalla ravintolassa käyminen olisi nykyistä mahdollisempaa tulotasosta riippumatta. Ehdotuksemme tukisi siis niin alan yrittäjiä kuin yksityisiä kuluttajia.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret ei usko, että arvonlisäverokantojen laskeminen vaikuttaisi suoraan kuluttajahintoihin. Elämme ajassa, jossa valtiontaloutta pitää priorisoida. Huonon kohdentuvuuden lisäksi on huomionarvoista, että tällä hetkellä nykyistä alemmaa verokantaa käytetään ns. välttämättömyystuotteissa kuten lääkkeissä, eikä ravintolaruokailu vertaudu tähän joukkoon suorasti. Useat ravintolat käyttävät lisäksi ulkomaisia raaka-aineita eikä meillä ole takeita siitä, että lisääntynyt ravintolaruokailu lisäisi suhteessa esimerkiksi lähituotetun ruoan menekkiä.

33. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Presidentinvaaliin siirtoäänivaalitapa toisen kierroksen tilalle

Suomen presidentinvaalissa on vuodesta 1994 käytetty vaalitapaa, jossa järjestetään toinen kierros kahden eniten ääniä saaneen välillä, mikäli kukaan ei ole saanut enemmistöä äänistä. Tämä vaalijärjestelmä ei kuitenkaan ole täysin ongelmaton, sillä toiselle kierrokselle eivät välttämättä pääse ne ehdokkaat, jotka olisivat enemmistölle mieluisimmat.

Eräs tunnettu esimerkki on vuoden 2002 presidentinvaali Ranskassa, jossa vaalin toisena ennakkosuosikkina pidetty sosialistien Lionel Jospin jäi yllättäen ulos toiselta kierrokselta, kun muiden vasemmistopuolueiden ehdokkaat veivät häneltä potentiaalisia ääniä. Myös Suomesta tunnetaan vastaavanlainen tapaus vuoden 1994 presidentinvaalista, jossa Paavo Väyrynen jäi niukasti kolmanneksi, kun ehdolla olivat myös keskustalaiset Keijo Korhonen ja Eeva Kuuskoski.

Toisen kierroksen järjestäminen aiheuttaa myös lisäkustannuksia valtiolle, sillä sen järjestämiseen tarvitaan samat resurssit kuin ensimmäisenkin kierroksen. Lisäksi äänestysaktiivisuus toisella kierroksella on poikkeuksetta jäänyt ensimmäistä kierrosta matalammaksi.

Ratkaisuksi mainittuihin ongelmiin Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ehdottaa siirtoäänivaalitapaa. Tässä menetelmässä kukin äänestäjä merkitsee haluamansa määrän ehdokkaita paremmuusjärjestykseen. Aluksi lasketaan ne äänet, joissa ehdokas on merkitty ensimmäiseksi. Mikäli kukaan ehdokkaista ei ole saanut enemmistöä äänistä, vähiten ääniä

saaneen ehdokkaan äänet siirretään äänestyslapussa toiseksi merkitylle ehdokkaalle, ja tätä menettelyä jatketaan, kunnes joku ehdokkaista on saanut enemmistön äänistä.

Vastaavaa järjestelmää on käytetty vuosien ajan Australian parlamenttivaaleissa, ja hiljattain se on otettu käyttöön muun muassa Yhdysvalloissa Alaskan ja Mainen osavaltioissa. Vaalitapa on osoittautunut toimivaksi, ja Pohjois-Karjalan Keskustanuoret uskookin, että sama pätee myös Suomessa.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Siirtoäänivaalitapa on todella monimutkainen järjestelmä. Ääntenlasku olisi hidasta ja vaikeaa useiden kierrosten vuoksi. Virheet kertautuvat laskiessa, ja tarkistus pitää aloittaa täysin alusta. Hidas ja vaikea laskentatapa toisi lisäkustannuksia. Vaalitoimitsijoita on jo nykyisellä järjestelmällä vaikeaa saada tarpeeksi. Monimutkainen ja hidaskäyttöinen järjestelmä vaatisi entistä enemmän ääntenlaskijoita.

Suurin ongelma on se, luotetaanko sellaiseen vaalitapaan, jossa tavalliset ihmiset eivät välttämättä ymmärrä sen toimintatapaa. Mitä monimutkaisempi vaalitapa on, sitä helpompaa on kylvää epäluulo siitä, että järjestelmässä on jotakin epärehellistä. Monilla on vaikeuksia jo pelkästään äänestettävän ehdokkaan valinnasta. Jos ehdokkaita on useita, jaksako äänestäjä laittaa ehdokkaita järjestykseen, jos jo yhden ehdokkaan poimiminen on vaikeaa?

Keskustanuoret esittää, että jatkossa presidentinvaalit järjestettäisiin yhtä aikaa europarlamenttivaalien kanssa. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että presidentin vaalikausi lyhenisi viiteen vuoteen. Presidentinvaalin äänestysprosentti on valtakunnallisten vaalien korkeimpia, ja näin vaalit yhdistämällä saataisiin eurovaalien äänestysaktiivisuus nousuun. Samalla vaalien yhdistäminen säästää rahaa ja resursseja sekä puolueiden kampanjoissa että vaalien järjestämisessä.

34. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Samanaikaisia luottamustehtäviä rajoitettava

Poliittinen valta on kapenemassa Suomessa; sama henkilö voi istua eduskunnassa, hyvinvointialueella ja kunnanvaltuustossa yhtä aikaa ja samalla osallistua muihin luottamustoimiin, kuten kuntien osakeyhtiöiden hallitustoimintaan. Tällaiset kaksois- ja kolmoismandaatit luovat intressiristiriitoja, mikä osaltaan uhkaa demokratian toteutumista.

Eturistiriitojen lisäksi Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ovat huolissaan näiden kaksois- ja kolmoismandaatin omaavien henkilöiden kyvystä hoitaa kaikkia luottamustoimiaan. Asioiden sisäistäminen ja pitkäjänteinen politiikan tekeminen on uhattuna. Ihmisen aika on kuitenkin rajallista, ja mikäli luottamustehtävien kokoukset ovat yhtä aikaa, vaaleilla valitun henkilön sijaan valtaa käyttää vaaleissa ei-niin menestynyt ja vähemmän kansantukea nauttiva varajäsen, jonka ajatusmaailma ja poliittiset tavoitteet voivat hyvinkin poiketa varsinaisen jäsenen ajatuksista.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaativat toimenpiteitä, joilla estetään vallan keskittyminen yksittäisten henkilöiden harteille. Lakiuudistus, jossa jo päättäjänä toimiva henkilö joutuisi

luopumaan olemassa olevista luottamustehtävistään toisella tasolla – kunta, hyvinvointialue, eduskunta – tultuaan valituksi uuteen tehtävään, toisi ratkaisun vallan keskittymiseen ja antaisi yhä useammalle mahdollisuuden osallistua poliittiseen päätöksentekoon eri asteilla.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret tunnistaa aloitteessa esille tulleet nykytilanteen ongelmat, jotka liittyvät eturistiriitoihin, kyseisten henkilöiden kykyyn hoitaa luottamustoimiaan ja vallan keskittymiseen. Keskustanuoret kannattaa mahdollisimman laajaa demokratiaa, johon jokainen voi osallistua parhaaksi näkemällään tavalla.

On toki hyvä huomata, että tavallisella lailla ei voida rajoittaa perustuslakiin kirjattuja oikeuksia osallistua poliittiseen päätöksentekoon. Jokaisella Suomen kansalaisella on oikeus ottaa vastaan niin monta luottamustoimea kuin parhaaksi näkee.

Kahdella eri tasolla toimimista Keskustanuoret ei näe ongelmallisena demokratian toteutumisen ja vallan keskittymisen kannalta. Vaaleissa luottamusta haetaan kansalta ja kansa päättää, kuka toimii missäkin luottamustoimessa. Valtion ei ole syytä lähteä ohjailemaan demokratiaa. Keskustanuoret painottaa henkilön omaa vastuuta päätökseen siitä, kuinka monta luottamustoimea on viisasta ottaa vastaan.

35. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Promillerajat polkupyörille ja sähköpotkulaudoille

On hyvin ongelmallista, että ihmiset ajavat polkupyörillä ja sähköpotkulaudoilla humalassa. Polkupyörät, etenkin sähköavusteiset sellaiset, sekä sähköpotkulaudat voivat saavuttaa tasaisella maalla sekä alamäissä jopa 30 kilometrin tuntinopeuden. Tämä yhdistettynä humalaisen ihmisen heikentyneeseen reaktiokykyyn ja tasapainoon on vaaraksi kyseisten ajoneuvojen kuljettajille itselleen sekä muulle liikenteelle.

Humalassa ajamisen riskeistä etenkin sähköpotkulautojen kohdalla on uutisoitu näkyvästi. Ihmiset ovat saaneet vakavia vammoja ja joutuvat niiden johdosta päivystykseen. Vammoja ei kovinkaan paljoa lievitä se, ettei näille ajoneuvoille ole olemassa vakavasti otettavaa kypärän käyttöpakkoa. Lopputuloksena ihmisiä siis joutuu hyvin helposti vältettävissä olevien, itseaiheutettujen vammojen takia jo valmiiksi ruuhkaksiin päivystyksiin tuomaan ylimääräistä kuormitusta.

Sairaanhoidosta tulevien suorien kustannusten lisäksi on otettava huomioon muut yhteiskunnalle mahdollisesti koituvat kustannukset, jos henkilö vakavasti vammautuu tai jopa menettää henkensä. Näitä mahdollisia kustannuksia ovat muun muassa menetetyt verotulot sekä mahdollisesta työkyvyttömyydestä koituvat työkyvyttömyyseläkkeet.

Ratkaisuna voisi olla polkupyörille ja sähköpotkulaudoille tarkat promillerajat, jollaiset ovat jo esimerkiksi autoilla ja moottoripyörillä. Poliisille olisi annettava mahdollisuus puhalluttaa ja promillerajan ylittyessä sakottaa kuljettajaa samaan tapaan kuin vaikka autoilijoita. Tämä sakottaminen on ainoa tarpeeksi voimakas keino saada ihmiset miettimään omaa ajokuntoaan

ja harkitsemaan tarkemmin, kannattaako nousta pyörän tai sähköpotkulaudan kyytiin humalassa.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Keskustanuoret yhtyy aloitteessa esitettyyn huoleen liikenneturvallisuudesta.

Keskustanuoret kannattaa 0,5 promillen rajaa liikuttaessa sähköpotkulaudalla ja sähköpolkupyörällä. Tämä perustuu liikkumismuotojen suurempiin nopeuksiin ja niiden luomaan selkeään turvallisuusriskiin. Polkupyörien osalta pidämme riittävänä poliisin nykyistä mahdollisuutta rankaista tankojuoppoudesta sellaista polkupyöräilijää, joka selkeästi vaarantaa humaltuneena liikenneturvallisuutta.

36. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Kypärän käyttö pakolliseksi

On hyvin ongelmallista, että kypärän käyttöä periaatteessa vaaditaan polkupyörän ja sähköpotkulaudan kuljettajilta, on sen käytöstä helppo luistaa. Pyörillä, varsinkin sähköavusteisilla, sekä sähköpotkulaudoilla on suurehkot nopeudet liikenteessä ja tästä syystä ilman kypärää ajavat asettavat oman terveytensä ja hyvinvointinsa vakavaan vaaraan.

Kaaduttaessa suurehkoista, jopa 30 kilometrin tuntinopeuksista, ovat vammat ilman kypärää pään alueella mahdollisesti erittäin vakavia. Näiden vammojen seurauksena on hyvinkin mahdollista joutua vähintään päivystykseen, jopa pidempiaikaiseen sairaalahoitoon. Tämä ruuhkauttaa siis jo ennestään ylikuormitettua terveydenhuoltoa itseaiheutetuilla vammoilla, jotka olisivat kypärän käyttöpakolla vältettävissä tai ainakin lievitettävissä.

Sairaanhoidosta tulevien suorien kustannusten lisäksi on otettava huomioon muut yhteiskunnalle mahdollisesti koituvat kustannukset, jos henkilö vakavasti vammautuu tai jopa menettää henkensä. Näitä mahdollisia kustannuksia ovat muun muassa menetetyt verotulot sekä mahdollisesta työkyvyttömyydestä koituvat työkyvyttömyyseläkkeet.

Ratkaisuna toimisi autojen turvavyön käyttöpakkoa tai moottoripyörien sekä mopojen kypärän käyttöpakkoa vastaava kypärän käyttöpakko, jonka laiminlyömisestä poliisilla olisi oikeus määrätä sakkoja. Tällainen lähes ehdoton kypärän käyttöpakko on ainoa tehokas ratkaisu saada sähköpotkulautojen ja polkupyörien kuljettajat käyttämään kypärää ajaessaan kyseisillä ajoneuvoilla.

Valtuuskunta yhtyy aloitteeseen.

Vakava päävamma on suuri tragedia niin yksilölle, hänen läheisilleen, kuin koko yhteiskunnalle. Kypärä on ehdottoman toimiva, tehokas ja helppo keino vähentää merkittävästi päävammojen riskiä liikuttaessa sähköisellä ja perinteisellä polkupyörällä, sekä sähköpotkulaudoilla. Tämän valinnan laiminlyöntiä tulee ehkäistä nykyistä järeämmällä käyttöpakolla kypärälle.

37. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret: Jokaisesta vaalipiiristä valittava yhtä monta kansanedustajaa

Nykyisin eduskuntavaaleissa valitaan kansanedustajat vaalipiirien asukasluvun mukaisesti. Tämä asettaa alueet epätasa-arvoiseen asemaan, sillä Helsingistä ja Uudeltamaalta valitaan huomattavasti enemmän kansanedustajia kuin vaikkapa Lapista ja Keski-Suomesta. Alueellisen tasa-arvon nimissä Pohjois-Karjalan Keskustanuoret esittää, että jokaisesta vaalipiiristä valitaan eduskuntaan yhtä monta kansanedustajaa. Tämä olisi mahdollista toteuttaa siten, että jokainen 19 maakunnasta muodostaa oman vaalipiirinsä, josta valitaan 10 edustajaa. Jäljelle jäävät 10 paikkaa voitaisiin jakaa esimerkiksi puolueiden valtakunnallisen kannatuksen perusteella.

Valtuuskunta ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteessa esitetty malli parantaisi alueiden edustavuutta, mutta kokonaisuutena heikentäisi edustuksellista demokratiaa. Esimerkiksi Uudenmaan vaalipiirissä kynnys tulla valituksi nousisi suuren asukasmäärän vuoksi kohtuuttoman korkeaksi, vaikuttaen negatiivisesti haluun asettua ehdolle ja äänestää. Vastaavasti taas Ahvenanmaalta voisi päästä hyvinkin pienellä äänimäärällä läpi. Maakuntajaon käyttäminen tarkoittaisi myös Helsingin ja Uudenmaan vaalipiirien yhdistämistä, eli lähes 1,8 miljoonaa suomalaista edustaisi vain 10 edustajaa. Valtakunnallisten tasauspaikkojen jakaminen puolueen vaalimenestyksen perusteella häivyttäisi myös vaalijärjestelmän suhteellisuutta.